З А К О Н

О КУЛТУРНИМ ДОБРИМА

I – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се систем заштите и коришћења културних добара и утврђују услови за обављање делатности заштите тих добара.

Члан 2.

Културна добра су ствари и творевине материјалне и духовне културе од интереса за Републику Српску које уживају посебну заштиту утврђену овим законом.

Члан 3.

Културна добра могу бити непокретна и покретна.

Према физичким, уметничким, културним, научним и историјским својствима, непокретна културна добра су:

1. споменици културе,
2. просторне културно-историјске целине,
3. археолошка налазишта,
4. знаменита места.

Заштићена околина непокретног културног добра ужива заштиту као и културно добро.

Према својствима из става 2. овог члана, покретна културна добра су:

1. уметничка дела и историјски предмети,
2. архивска грађа,
3. филмска грађа,
4. стара и ретка књига,

Покретним културним добром може се утврдити и збирка или фонд, ако представљају целину.

Члан 4.

Културна добра се разврставју у следеће категорије:

1. културна добра од изузетног значаја,
2. културна добра од великог значаја,
3. остала кулурна добра.

Члан 5.

Културно добро вреднује се као добро од изузетног значаја, ако испуњава један од ктиретијума:

1. има посебан значај за историјски, духовни и културни развој српског народа,
2. представља јединствене (раритетне) примерке стваралаштва свога времена,
3. сведочи о пресудним догађајима и личностима и о њиховом деловању у националној историји,
4. има изузетну уметничку, или естетску вредност,

5. има утицај на развој друштва, културе, науке и технике.

Културно добро вреднује се као добро од великог значаја, ако испуњава један од критеријума:

1. значајно је за одређено подручје или раздобље,
2. сведочи о друштвеним појавама, односно условима друштвено-економског и културно-историјског разовја српског народа у одређеним раздобљима,
3. сведочи о значајним догађајима и истакнутим личностима из историје српског народа.

Остала културна добра су она добра која нису обухваћена претходним категоријама, али представљају вредност од посебног значаја.

Члан 6.

Културна добра се утврђују у складу са овим законом.

Културна добра се према врстама, уписују у регистар културних добара. Регистри културних добара су јавни.

Члан 7.

Ствари и творевине за које се претпоставља да имају својства од посебног значаја за културу, уметност и историју, уживају заштиту утврђену овим законом (у даљем тексту: добра која уживајуу претходну заштиту).

Члан 8.

Културно добро и добро које ужива претходну заштиту не сме се оштетити, уништити, нити се без сагласности, у складу са овим законом, може мењати његов изглед, својство или намена.

Члан 9.

Заштита и коришћење културних добара остварују се обављањем делатности заштите културних добара, управноправним мерама и другим мерама прописаним овим законом, као и мерама које се утврде на основу овог закона.

Заштита непокретних културних добара и њихове заштићене околине, односно добара која уживају претходну заштиту обезбјеђује се и на основу прописа о планирању и уређењу простора, изградње објеката и заштити животне средине.

Члан 10.

Средства за остваривање заштите и коришћења клтурних добара обезбеђују се из буџета, фонда, непосредно од корисника, продајом производа и услуга на тржишту, донаторством и из других извора, у складу са законом.

Члан 11.

Делатност заштите и коришћења културних добара обавља Републички завод за заштиту споменика културе (у даљем тексту: Завод) и подручне јединице организоване у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места Завода.

Делатност из претходног става обављају и архив, музеј, галерија ликовних и примењених уметности, кинотека и библиотека (у даљем тексту: установе заштите).

Члан 12.

Добро које ужива претходну заштиту, а налази се у земљи или води, или је извађено из земље или воде, у државној је својини.

Земљиште, зграде, културна добра и друга средства која користе Завод, подрчне јединице Завода, друге управне организације које врше заштиту, као и установе из сатава 2. претходног члана, чији је оснивач Република, град Сарајево и општина у државној су својини.

Члан 13.

Културно добро у државној својини може се дати на чување и коришћење другом правном лицу.

Непокретно културно добро може се експроприсати или се својина на њему може ограничити само у циљу његове потпуније и ефикасније заштите, ако је то у општем интересу, у складу са законом.

Члан 14.

Културна добра у државној својини могу се отуђити под условима утврђеним законом.

На културном добру у државној својини не може се одржајем стећи право својине.

Члан 15.

Културно добро и добро које ужива претходну заштиту не сме се износити нити извозити у иностранство, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 16.

На поднеске, решења, жалбе, као и друга акта која се односе на заштиту културног добра не плаћају се административне и судске таксе установљене законом.

Члан 17.

Одредбе овог закона о правима и обавезама сопственика културног добра односе се и на друга лица која по било којем правном основу држе културно добро.

II – ВРСТЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ДОБАРА
КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

1. Непокретна културна добра

Члан 18.

Споменик културе је грађевинско-архитектонски објекат, градитељска целина, део објекта и целине, објекат народног градитељства, други непокретни објекат, дело монументалног и декоративног сликарства, црквеног фрескосликарства и икона, вајарства, примењених уметности и техничке културе као и покретна ствар која чини аутентичну целину са тим објектима.

Члан 19.

Просторна културно-историјска целина је урбано или рурално насеље или њихови делови, односно простор са више непокретних културних добара.

Члан 20.

Археолошко налазиште је део земљишта или површине под водом који садржи остатке грађевина и других непокретних објеката, гробних и других налаза, као и покретне предмете из ранијих историјских доба.

Члан 21.

Знаменито место је простор везан на догађај од посебног значаја за историју, духовни живот српског народа, подручје са изразитим својствима природних и радом стечених вредности као јединствене целине, као и спомен гробови, гробља и друга спомен обележја подигнута ради очувања успомене на значајне догађаје, личности и места из историје српског народа (меморијали).

2. Покретна културна добра

Члан 22.

Уметничко дело и историјски предмет је дело или предмет који самостално или у групи имају посебан значај за упознавање историјског, културног, научног и техничког развитка као и документациони материјал уз те предмете.

Члан 23.

Архивску грађу чине изворни и репродуковани писани и други документациони материјали урврђени законом којим се уређује архивска делатност, од посебног историјског, духовног, кулгурног или научног значаја.

Члан 24.

Филмску грађу чине негатив и копија филма, оригинал и копија видео траке и други филмски материјали утврђени законом којим се уређује филмска делатност, од посебног културног, уметничког, историјског или научног значаја.

Члан 25.

Стара и ретка рукописна и штампана књига, утврђена Законом о библиотечкој делатности ("Службени гласник Републике српске", бој 26/93) ужива заштиту по одредбама овог закона.

3. Добра која уживају претходну заштиту

Члан 26.

Претходну заштиту уживају све непокретне и покретне ствари и творевине из члана18. до 25. овог закона за које се претпосатља да могу стећи својство културног добра.

Члан 27.

Ко ван организованог исраживања ископа из земље, односно извади из воде добро које ужива претходну заштиту, дужан је да о томе одмах, а најкасније у року од 24 сата, обавести Завод, подручну јединицу Завода, или најближу установу заштите и министарство надлежно за унутрашње послове.

Члан 28.

Завод евидентира непокретна добра која уживају претходну заштиту, а одговарајуће установе заштите покретна добра која чувају.

Члан 29.

Завод је дужан да у рку од 60 дана од дана када је извршио евидентирање покретног добра које ужива претходну заштиту о томе обавести сопственика који користи и управља њиме, као и општински орган управе надлежан за послове културе и урбанизма, стамбено-комуналних послова и просторног планирања.

Завод је дужан да у року од две године истражи и валоризује евидентирану непокретност и да у том року предложи њено утврђивање за културно добро. Ако непокретност није утврђена за културно добро у року од три године од дана евидентирање, на ту непокретност неће се примењивати мере заштите утврђене овим законом.

III – ПРАВА И ОБАВЕЗЕ СОПСТВЕНИКА ЗАШТИЋЕНИХ ДОБАРА

1. Права и обавезе сопственика културног добра

Члан 30.

Сопственик заштићеног добра, у смислу овог закона, је правно и физичко лице које по било ком основу поседује културно добро, или добро које ужива претходну заштиту.

Члан 31.

Сопственик има право:

1. да користи културно добро на начин прописан овим законом и мерама утврђеним на основу закна,
2. на правичну накнаду у случају забране коришћења или органичења коришћењем кулутрног добра, и
3. на накнаду штете услед мере којом је обезбеђена доступност културног добра јавности.

Висина штете из претходног става, тачка 3. утврђује се уговором, према правилима имовинског права. У случају спора висину штете утврђује надлежни суд у ванпаричном поступку.

Сопственик има право на накнаду штете коју трпи за време извођења мера техничке заштите.

Члан 32.

Сопственик је дужан да:

1. чува и одржава културно добро и проводи утврђене мере заштите,
2. неодложно обавештава Завод или подручну јединицу Завода, односно установу заштите, у зависности од врсте културног добра, о свим правним и физичким променама насталим у вези са културним добром,
3. дозволи научна и стручна истраживања, техничка и друга снимања и извођење мера техничке заштите на културном добру, у складу са овим законом,
4. обезбеди достпуност културног добра јавности.

Сопственик је дужан да сноси трошкове за извршавање обавеза из тачке 1. претходног става до висине прихода остварених од културног добра.

Члан 33.

Сопственик не сме да:

1. користи културно добро у сврхе које нису у складу са његовом природом, наменом и значајем или на начин који може довести до оштећења културног добра,
2. раскопава, руши, преправља, презиђује, прерађује или врши било какве радове који могу нарушити својства културног добра без утврђених услова и сагласности надлежног органа,
3. распарчава збирке, колекције и фондове културних добара без утврђених услова и гагласности Завода, односно надлежне подручне јединице Завода.

Члан 34.

Кад сопственик не извршава мере заштите, или их не извршава с пажњом доброг домаћина, односно кад привремено или трајно напусти културно добро тако да постоји опасност да оно буде оштећено или уништено, Завод, односно надлежна подручна јединица Завода може одредити да се културно добро преда физичком или правном лицу као ствараоцу за провођење мера заштите културног добра, уз његову сагласност.

Актом из става 1. овог члана одређују се права и обавезе ствараоца.

Ствараоцу за провођење мера заштите културног добра, на његов захтев, припада накнада за рад и трошкове провођења утврђених мера заштите на културном добру.

Члан 35.

У случају продаје културног добра у приватној својини за чије су одржавање, поправку и друге мере техничке заштите уложена средства буџета сопственик је дужан надокнадити износ за који се, услед улагања тих средстава, повећава вредност културног добра.

На непокретно културно добро из претходног става до извршења обавезе ставља се хипотека.

Члан 36.

Сопственик је дужан да уступи културно добро ради излагања на изложбама организованим на основу уговора о међународној културној сарадњи, односно другим значајним повременим изложбама.

Културно добро уступљено на основу претходног става мора се вратити сопственику најкасније у року од шест месеци од дана преузимања културног добра ради излагања, ако другачије није уговорено.

Кад сопственик културног добра одбије да преда културно добро ради излагања, организатор изложбе може у ванпаричном поступку остварити уступање културног добра у те сврхе.

Ако установа заштите одбије да уступи ккултурно добро које чува у сврхе одређене у ставу 1. овог члана, о уступању ће одлучити Завод, односно налдежна подручна јединца Завода.

2. Обавезе сопственика добара која уживају претходну заштиту

Члан 37.

Сопственик је дужан да:

1. пријави добро Заводу, односно надлежној подручној јединици Завода или одговарајућој установи заштите и достави јој податке које тражи,

2. чува, одржава и употребљава добро, у складу са њиховом природом и наменом,
3. допусти стручним радницима Завода, односно одговарајуће установе заштите преглед добара и узимање потребних података за документацију о њима,
4. прибави услове за предузимање мера техничке заштите и прибави сагласност Завода, односно надлежне подручне јединице Завода или одговарјуће установе заштите, за предузимање мера и радова којима се могу проузроковати промене изгледа, облика или намене добра и повредити његова својства.

IV – УТВРЂИВАЊЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

1. Утврђивање културних добара од изузетног и од великог значаја

Члан 38.

Народна скупштина Републике Српске утрђује непокретна и покретна културна добра од изузетног значаја.

Влада Републике српске утврђује непокретна културна добра од великог значаја.

Покретна културна добра од великог значаја утврђује Архив Републике Српске, Музеј Републике Српске, Галерија ликовних уметности Републике Српске, Јавно филмско предузеће Републике Српске "Срна филм" и Народна библиотека Републике Српске, у зависности од врсте културног добра.

Члан 39.

Установе заштите свој предлог за утврђивање непокретног културног добра од изузетног и од великог значаја достављају Заводу, односно надлежној подручној јединици Завода.

Уз предлог се прилаже мишљење сопственика, заинтересованих органа и организација.

Уместо мишљења сопственика може се прибавити доказ да је извршено јавно оглашавање ради давања тог мишљења и да је протекао рок од 30 дана од јавног оглашавања.

Члан 40.

Предлог из претходног члана садржи податке о непокретном културном добру:
1. назив и врсту,
2. опис, са одговарајућом документациојом,
3. границе заштићене околине, односно катастарске и земљишно-књижне податке,
4. резултате истраживања са валоризацијом,
5. мере заштите везане за чување, одржавање и коришћење добра и његове околине.

Члан 41.

Завод, односно надлежна подручна јединица Завода разматра предлог установе заштите, по потреби проверава достављене податке, врши коначну валоризацију непокретног културног добра, утврђује одговарајуће мере заштите и у складу са тим предлаже Народној скупштини, односно Влади Републике Српске доношење акта о утврђивања непокретног културног добра од изузетног, односно од великог значаја.

Предлог садржи мишљење или доказ из члана 39. ст. 2. и 3, податке из члана 40. овог закона и образложење разлога који указују на то да су својства одређеног непокретног културног добра од изузетног, односно од великог значаја.

Уколико се непокретно културно добро налази изван насељеног места, Завод прилаже мишљење надлежног органа за заштиту природе о посебним мерама заштите и границама заштићене оликоне, у складу са прописима о заштити природе.

Члан 42.

Акт о утврђивању непокретног културног добра од изузетног, односно великог значаја садржи:

1. назив и врсту,
2. опис,
3. границе заштићене околине, односно катастарске и замљишно-књижне податке,
4. мере заштите везане за чување, одржавање и коришћење добра и његове околине.

Саставни део акта из претходног става чини и списак покретних културних добара која се налазе у непокретном кулурном добру.

Акта из става 1. овог члана објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Члан 43.

Народна скупштина Републике Српске доноси акт о утврђивању покретног културног добра од изузетног значаја, који садржи:

1. назив и врсту,
2. опис и време настанка,
3. место где се налази,
4. мере заштите,
5. име сопственика и правни основ по којем држи културно добро.

Акт се доноси по истом поступку као за непокретно културно добро, с тим што предлог установе заштите садржи податке из претходног става, као и резултате истраживања са валоризацијом покретног културног добра.

Члан 44.

Архив Републике Српске, Музеј републике Српске, Галерија ликовних уметности Републике Српске, Јавно филмско предузеће Републике Српске "Срна филм" и Народна библиотека Републике Српске, у зависности од врсте добра, доносе акт о утврђивању покретног културног добра од великог значаја.

Акт се доснои на предлог установа заштите. Предлог и акт о утврђивању покретног културног добра од великог значаја садрже податке прописане у претходном члану.

Акт о утврђивању покретног културног добра од великог значаја објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске."

2. Утврђивање осталих културних добара

Члан 45.

Влада Републике Српске утврђује остала непокретна културна добра, а установе заштите чији је оснивач Република Српска, град Сарајево и општина остала покретна културна добра.

Члан 46.

Установе заштите дужне су да врше ревизију осталих покретних културних добара најмање једанпут у десет година.

Члан 47.

У поступку утврђивања осталих покретних културних добара примењује се Закон о општем управном поступку.

По жалмама против решења донетих у управном поступку покренутом ради утврђивања осталих покретних културних добара, у другом степену решава Завод, односно надлежна подручна јединица Завода.

Члан 48.

Акт о утврђивању осталих покретних културних добара може се донети по скраћеном поступку, ако постоји основана претпоставка да ствар може да се уништи, оштети или нестане.

Члан 49.

Акт о утврђивању осталих покретних културних добара не објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске."

Члан 50.

У свему осталом, на поступак предлагања и садржај акта о утврђивању осталих непокретних и покретних добара примењују се одредбе овог закона прописане за непокретна и покретна културна добра од изузетног и од великог значаја.

3. Утврђивање мера заштите

Члан 51.

У акту о утврђивању сваког појединог културног добра, мере заштите обухватају:

1. ближе услове чувања, одржавања и коришћења,
2. техничко-заштитне мере ради обезбеђивања културног добра од оштећења, уништења и крађе,
3. начин обезбеђивања коришћења и доступности културног добра јавности,
4. ограничења и забране у погледу располагања културним добром и његове употребе, у складу са законом,
5. ограничења, односно забране извођења одређених грађевинскиих радова, промене облика терена и коришћења земљишта у оквиру заштићене околине културног добра, као и промене његове намене,
6. уклањање грађевинског или другог објекта чије постојање угрожава заштиту или коришћење културног добра.

Мере заштите утврђују се и за заштићену околину непокретног културног добра.

Члан 52.

Уклањање грађевинског или другог објекта чије коришћење, односно постојање угрожава заштиту или коришћење културног добра обавља се у складу са законом којим се уређује експропријација.

V – УПИС У РЕГИСТАР КУЛТУНИХ ДОБАРА

Члан 53.

На основу акта о утврђивању, културно добро уписује се у регистар културних добара.

Уз акт, на основу којег је извршен упис у регистар културних добара, чува се и документација о културном добру.

Члан 54.

Регистар културних добара воде Завод и установе заштите, по врстама културних добара за које су надлежни.

На културна добра уписана у регистар ставља се ознака да су под посебном заштитом.

Влада Републике Српске прописује изглед, садржину и начин стављања ознака на културна добра, по њиховим врстама.

Члан 55.

За сваку врсту културних добара воде се централни регистри.

Централне регистре воде: Завод, Архив Републике Српске, Музеј Републике Српске, Галерија ликовних уметности Републике Српске, Јавно филмско предузеће Републике Српске "Срна филм" и Народна библиотека Републике Српске.

Установе заштите дужне су да податке за централне регистре доставе у року од 30 дана од дана уписа у свој регистар.

Члан 56.

Завод прописује садржај и начин вођења регистра и централног регистра културних добара, као и документацију која се образује и чува уз регистре.

Члан 57.

Културно добро које је уништено, односно које је изгубило својство културног добра, или је трајно изнето или извезено у иностранство, брише се из регистра и централног регистра културних добара. Акт о брисању доноси се на исти начин као и акт о утврђивању културног добра.

Члан 58.

Влада Републике Српске прописује садржај и начин вођења евиденције добара која уживају претходну заштиту, по њиховим врстама.

У евиденцији добара која уживају претходну заштиту и правима на њима извршиће се забележба уписа, односно брисања својства културног добра, на основу података из регистра културних добара. Ове податке доставља установа заштите која је извршила упис у регистар културних добара и њихове заштићене околине.

VI – ДЕЛАТНОСТ ЗАШТИТЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И УСТАНОВЕ ЗАШТИТЕ

1. Делатност заштите културних добара

Члан 59.

Делатност заштите културних добара чине:

1. истраживање и евидентирање добара која уживајуу претходну заштиту,
2. предлагање и утврђивање културних добара,
3. вођење регистра и документације о културним добрима,
4. пружање стручне помоћи на чувању и одржавању културних добара сопственицима и корисницима тих добара,
5. старање о коришћењу културних добара у сврхе одређене овим законом,
6. предлагање и праћење провођења мера заштите културних добара,

7. прикупљање, сређивање, чување, одржавање и коришћење покретних културних добара,
8. прикупљање података о несталим и отуђеним културним добрима,
9. провођење мера техничке и физичке заштите културних добара,
10. издавање публикација о културним добрија и о резултатима рада на њиховој заштити,
11. излагање културних добара, организовање предавања и других пригодних облика културно-образовне делатности и
12. други послови у области заштите културних добара утврђени овим законом и на основу њега.

Члан 60.

Послове у оквиру делатности заштите културних добара могу обављати лица с одговарајућом стручном спремом и положеним стручним испитом.

Послове утврђене претходним чланом тач. 1. до 7. и тач. 9. и 10. овог закона могу обављати лица с најмање средњом стручном спремом у четверогодишњем трајању.

Члан 61.

Утврђивање стручне оспособљености врши се полагањем стучног испита.

Програме за полагање стручних испита по струкама и начин полагања прописује директор Завода.

Члан 62.

Стручни испит полаже се у централним установама заштите, зависно од врсте послова на којима запослени ради

Стручни испит може се полагати и на одговарајућој високошколској установи, коју одреди министар образовања, науке и културе.

Трошкове полагања стручног испита сноси лице које полаже тај испит.

Члан 63.

Радник који заснива радни однос у установи заштите, а нема положен стручни испит дужан је да га положи у року од годину дана.

Радник који је у току рада положио стручни испит, а стекао је виши степен образовања, може да обавља послове заштите културних добара тог степена образовања, ако положи допунски део стручног испита.

2. Установе заштите

Члан 64.

Завод и Архив Републике Српске оснивају се као управне организације законом о министарствима, а музеји, галерије, кинотека и библиотеке у складу са законом о јавним службама и законима којима се уређују одговарајуће делатности у области културе.

Завод, Архив Републике Српске, Галерија ликовних уметности Републике Српске, Јавно филмско предузеће Републике Српске "Срна филм", односно кинотека у његовом саставу, и Народна библиотека Републике Српске имају функцију централних установа заштите.

Члан 65.

Завод и његове подручне јединице врше делатност заштите споменика културе, просторних културно-историјских целина, археолошких налазишта и знаменитих места.

Музеј и Галерија ликовних уметности Републике Српске и други музеји и галерије које, за поједина подручја и према врстама, одреде те централне установе врше делатност заштите уметничких дела и историјских предмета.

Архив Републике Српске и подручне јединице архива врше делатност заштите архивске грађе и регистратурског материјала.

Јавно филмско предузеће Републике Српске "Срна филм" односно кинотека у његовом саставу врши делатности заштите филмске грађе.

Народна библиотека Републике Српске, матичне и друге библиотеке које одреди Народна библиотека Републике Српске врше делатност заштите старе и ретке књиге.

Завод и установе заштите из овог члана имају право активне легитимације у погледу остваривања мера заштите и коришћења културних добара и покретања кривичног и прекршајног поступка.

Члан 66.

Назив, име и лик културног добра могу се користити у комерцијалне сврхе само по одобрењу централних установа заштите у чији делокруг спада заштита одређеног културног добра. За културна добра од изузетног значаја одобрење издаје само Завод, односно подручне јединице Завода.

Члан 67.

Завод и његова подручна јединица поред послова из члана 59. овог закона:

1. проучава непокретна културна добра и израђује студије, елаборате и пројекте с одговарајућом документацијом ради најцелисходније заштите и коришћења одређеног непокретног културног добра,
2. учествује у поступку припремања просторних и урбанистичких планова путем достављања расположивих података и услова заштите непокретних културних добара и учествује у разматрању предлога просторних и урбанистичких планова,
3. објављује грађу о предузетим радовима на непокретним културним добрима,
4. израђује пројекте за извођење радова на непокретним културним добрима и изводи те радове, у складу са законом,
5. остварује увид у провођење мера заштите и коришћења непокретних културних добара, односно врши стручни надзор,
6. пружа стручну помоћ и унапређује рад на заштити непокретних културних добара, а посебно у погледу савремених метода стручног рада,
7. води бригу о стручном усавршавању радника који раде на пословима заштите,
8. образује и води компјутерски информациони центар непокретних културних добара по врстама,
9. стара се о јединственој примени критеријума у погледу предлагња за утврђивње непокретности за кулутрно добро,
10. стара се о јединственој примени међународних конвенција и других међународних аката о културним добрима,
11. даје сагласност за покретна добра која уживају претходну заштиту да се могу привремено износити или трајно извести у иностранство,
12. обавља и друге послове утврђене овим зконом.

Члан 68.

Архив Републике Српске, Музеј Републике Српске, Галерија ликовних уметности Републике Српске, Јавно филмско предузеће Републике Српске "Срна филм" и Народна библиотека Републике Српске, поред послова из члана 59. овог закона, као централне установе заштите:

1. доносе стручна упутства о условима и начину чувања, коришћења и одржавања одговарајуће врсте покретних кулурних добара и старају се о њиховом провођењу, као и обезбеђењу од пожара, физичко-хемијског и биолошког оштећења и крађе,
2. остварују увод у стање покретних културних добара и предузимају мере у вези са њиховом заштитом и коришћењем, односно врше стручни надзор,
3. пружају стручну помоћ и унапређују рад на заштити покретних културних добара, а посебно у погледу савремених метода стручног рада,
4. воде бригу о стурчном усавршавању радника који раде на пословима заштите појединих врста покретних културних добара,
5. образују и воде компјутерске информационе центра покретних ултурних добара по врстама,
6. обављају и друге послове заштите утврђене овим законом.

3. Чување и коришћење културних добара у установама културе

Члан 69.

Централне и друге установе које врше делатност заштите покретних културних добара дужне су да обезбеде стални надзор над добрима која чувају.

Установе из претходног става могу излагати културна добра ако их обезбеде од пожара, физичко-хемијских и биолошких оштећења и крађе у просторијама где се стално чувају и излажу, као и месту привременог излагања.

Када се не могу обезбедити одговарајући услови за чување покретног културног добра, директор Завода може одредити да се то добро преда на чување другој установи која може обезбедити његову потпунију заштиту и доступност јавности.

Члан 70.

Покретна културна добра не могу се излагати, ако нису категорисана, обрађена и уписана у регистар.

Директор Завода одобрава која се покретна културна добра од изузетног значаја могу излагати ван установа кзаштите које их чувају.

Члан 71.

Ради пропагирања културних добара, установе могу уступати, уз накнаду или без ње, копије, одливке и репродукције културних добара која чувају, ако је то у складу са својствима и наменом тих добара.

Члан 72.

Страни држављани могу да користе архивску и филмску грађу само на основу посебне дозволе, коју даје директор Завода. Директор даје и дозволу за размену коришћења архивске и филмске грађе са инострнством, у складу са међународним уговорима одређених установа или организација о фактичком реципроцитету коришћења те грађе.

Члан 73.

Фотографско или филмско снимање непокретних културних добара која захтева монтажу скела, кулиса или друге техничке опреме, коришћење кранова, употребу расветних тела укупне снаге преко два киловата или посебне интервенције на културном добру, односно његовој заштићеној околини, може се вршити само на основу дозволе Завода, односно надлежне подручне јединице Завода.

VII – МЕРЕ ЗАШТИТЕ И ОСТАЛИ РАДОВИ
НА КУЛТУРНИМ ДОБРИМА

1. Мере техничке заштите на непокретним културним добрима

Члан 74.

Мере техничке заштите на непокретним културним добрима су радови на конзервирању, рестаурирању, реконструкцији, ревитализацији и презентацији културних добара.

Мере техничке заштите и други радови којима се могу проузроковати промене облика или изгледа непокретног културног добра или повредити његова својства, могу се предузимати ако се:

1. утврде услови за предузимање мера техничке заштите и других радова,
2. прибави сагласност на пројекат и документацију за извођење ових радова, у складу са законом,
3. прибаве потребни услови и одобрења на основу прописа о планирању и уређењу простора и изградње објекта,

Став 2. овог члана примењује се и у случају предузимања мера техничек заштите и других радова на заштићеној околини непокретног културног добра, као и добру које ужива претходну заштиту.

Члан 75.

Услове за предузимање мера техничке заштите и других радова на непокретним културним добрима од изузетног, од великог значаја и осталим непокретним културним добрима, у складу са чланом 42. и 51. овог закона, утврђује Завод, односно надлежна подручна јединица Завода.

Услове за предузимање мера техничке заштите, када пројекте и документацију израђује Завод, утврђује Влада Републике Српске.

Члан 76.

Сагласност на пројекте и документацију за извођење радова на непокретним културним добрима од изузетног, од великог значаја и осталим непокретним културним добрима даје Завод, односно надлежна подручна јединица Завода.

На пројекте и документацију за извођење радова које израђује Завод, сагласност даје Влада Републике Српске.

На пројекте и документацију за извођење радова прибављају се сагласност прописане законом.

Члан 77.

Радове на непокретном културном добру, предвиђене пројектом и документацијом на које је дата сагласност, могу да изводе установе заштите и друге

установе и предузећа, друга правн алица и предузетници, који имају одговарајући стручни кадар и опрему.

Члан 78.

Ако се радови на непокретним културним добрима изводе без утврђених услова за предузимање мера техничке заштите или без сагласности на пројекат и документацију, Завод, односно надлежна подручна јединица Завода, забраниће даље извођење радова и поднети захтев надлежном органу за рушење, односно повраћај у првобитно стање објекта, о трошку инвеститора.

Ако се радови на непокретном културном добру не изводе у складу с пројектом и документацијом на које је дата сагласност за извођење тих радова, Завод, односно надлежна подручна јединца Завода, обуставиће привремено радове и утврдити рок за испуњење услова за наставак тих радова.

Уколико инвеститор не обустави радове, Завод ће поднети захтев надленом органу за рушење, односно за повраћај у првобитно стање објекта, о трошку инвеститора.

Члан 79.

Решења којима се утврђују услови за предузимање мера техничке заштите и извођење других радова, даје сагласност на пројекте и документацију за извођење радова, односно решења о забрани даљих извођења радова и акт о рушењу, односно о враћању објекта у првобитно стање доносе се по скраћеном поступку, у складу с одредбама закона о општем управном поступку.

Против решења из претходног става може се изјавити жалба директору Завода.

Жалба не задржава извршење решења из става 1. овог члана.

Члан 80.

Инвеститор је дужан да у року од 15 дана од дана завршетка радова на непокретном културном добру о томе обавести Завод, односно подручну јединицу Завода која је донела решење о сагласности на пројекат и документацију за њихово извођење.

Завод, односно подручна јединица ће у року од пет дана од дана пријема обавештења из претходног става о трошку инвеститора извршити преглед и проверу на лицу места и записнички утврдити да ли су радови изведени у складу с пројектом и документацијом на које је издата сагласност.

Ако утврди да радови нису изведени у складу са пројектом, својим решењем ће наложити инвеститору да у одређеном року изведене радове усагласи с пројектом.

Уколико инвестотор не поступи у складу са решењем из претходног става Завод, односно подручна јединица која је донела то решење поднеће захтев надлежном органу за рушење, односно за повраћај у првобитно стање објекта, о трошку инвеститора.

Члан 81.

О предузимању мера техничке заштите и извођењу других радова на непокретним културним добрима и њиховој заштићеној околини инвеститор је дужан да обезбеди вођење документације у складу с посебним прописима и да по завршетку радова преда примерак документације Заводу, односно надлежној подручној јединици Завода.

Члан 82.

Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужа да одмах, без одлагања

прекине радове и обавести Завод или подручну јединицу Завода и да преузме мере да се налаз не уништи и неоштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен.

Ако постоји непосредна опасност оштећења археолошког налазишта или предмета, Завод, односно подручна јединица Завода привремено ће обуставити радове док се на основу овог закона не утврди да ли је односна непоретност или ствар културно добо или није.

Члан 83.

Инвеститор објекта дужан је да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публиковање и излагање добра које ужива претходну заштиту које се открије приликом изградње инвестиционог објекта – да предаје добра на чување овлашћеној установи заштите.

Члан 84.

Услови чувања, одржавања и коришћења културних добра, као и добара која уживају претходну заштиту и утврђене мере заштите, уграђују се у просторне и урбанистичке планове.

Завод, односно подручна јединица Завода дужни су да услове и мере из претходног става доставе органу надлежном за припремање просторног, односно урбанистичког плана, у року од 30 дана од дана подношења захтева.

За достављање услова и мера из става 1. овог члана, Заводу, односно његовој подручној јединци припада накнада за додатне трошкове на терет органа надлежног за припремање просторног, односно урбанистичког плана.

Завод, односно подручна јединица Завода, дају мишљења о нацртима просторних и урбанистичких планова која се обавезно прилажу приликом разматрања и доношења тих планова.

Завод, односно подручна јединца Завода, обавештава Владу Републике Српске у случају да просторни и урбанистички планови не садрже услове и мере из става 1. овог члана.

Влада Републике Српске може обуставити од извршавања просторне и урбанистичке планове којима се у довољној мери не обезбеђује заштита и коришћење културних добара, као и добара која уживају претходну заштиту.

Члан 85.

Премештање непокретног културног добра на нову локацију може се само изузетно дозволити ако за то постоје оправдани разлози.

Дозволу из претходног става даје Влада Републике Српске.

2. Мере техничке заштите на покретним културним добрима

Члан 86.

Мере техничке заштите на покретним културним добрима су послови на конзервацији и рестаурацији, начин смештаја и излагања тих добара.

Мере техничке заштите на покретним културним добрима могу се предузимати, ако се:

1. обаве претходна истраживања помоћу физичко-хемијских и других метода у циљу утврђивања хемијског састава материјала, технологије и технике израде, стања култуног добра и узрока његовог пропадања,
2. утврди метода или техника извођења мера техничке заштите на основу резултата претходних истраживања.

О извршеним радовима из претходног става и њиховим резултатима води се документација.

Зависно од врсте покретних културних добара, Архив Републике Српске, Музеј Републике Српске, Галерија ликовних уметности Републике Српске, Јавно филмско предузеће Републике Српске "Срна филм" и Народна библиотека Републике Српске прописују услове и начин предузимања мера техничке заштите.

3. Истраживања археолошких налазишта

Члан 87.

Ископавање и истраживање археолошког налазишта обавља научна установа или установа заштите.

Завод, односно подручне јединице Завода, одобравају археолошко ископавање и истраживање археолошког налазишта.

Одобрење се може издати научној установи или установи заштите ако има сачињен пројекат о истраживањима археолошког налазишта, одговарајуће стручне кадрове, опрему и обезбеђена средства за истраживање и провођење мера заштите налазишта и налаза.

Члан 88.

Одобрењем за ископавање и истраживање археолошког налазишта одређује се подручје на коме се могу изводити радови, врста и обим радова, време у коме ће се радови изводити и обавезе извођача радова у погледу предузимања мера техничке заштите налазишта и налаза.

Установа која врши археолошка ископавања и истраживања одговорна је за провођење мера заштите и обезбеђења археолошког налазишта и налаза.

Члан 89.

Ако се археолошка ископавања и истраживања не обављају у складу са одобрењем, може се наложити привремено обустављање радова и утврдити рок за испуњење услова за настављање радова, односно кзабранити извођење радова ако се у одређеном року не испуне услови за наставак радова.

Члан 90.

Установа која врши археолошка ископавања и истраживања води дневник радова и другу документацију о тим радовима.

Влада Републике Српске прописује обрасце, садржај и начин вођења документације из претходног става.

Члан 91.

Установа која је вршила археолошка ископавања и истраживања дужна је да у року од три месеца по завршеним радовима достави Заводу, односно надлежној подручној јединици Завода извештај о извршеном ископавању, односно истрживању.

Извештај о археолошком ископавању, односно истраживању садржи основне податке о радовима, а нарочито план налазишта с потребним бројем техничких и фотографских снимака, инвентар ископаних и нађених предмета, време у коме су радови извршени, списак стручних лица која су обавила радове, утрошена средства и предузете мере техничке заштите налазишта и налаза.

Члан 92.

Установа која је обавила археолошка истрживања може ради научне обраде да задржи покретне археолошке налазе најдуже годину дана, ако с установом заштите којој су ти налази поверени начување није другачије уговорено.

По завршетку археолошког ископавања или истраживања, установа која је обавила ове радове дужна је да у року од једне године преда Заводу, односно надлежној подручној јединици Завода документаицју коју је водила на прописаним обрасцима.

4. Привремено и трајно извршење и извоз покретних културних добара

Члан 93.

Покретно културно добро може се само изузетно трајно извести, односно изнети у иностранство, ако за то постоје оправдани разлози.

Одобрење за трајни извоз или привремено изношење покретног културног добра даје Завод, односно надлежна подручна јединица Завода.

VII – ПРОМЕТ И ЕКСПРОПРИЈАЦИЈА КУЛТУРНИХ ДОБАРА

1. Право прече куповине

Члан 94.

Право прече куповине културног добра има надлежна установа заштите.

Остваривање права прече куповине непокретног културног добра обавља се на начин и по поступку утврђеним законом којим се уређују промет непокретности.

2. Размена културних добара

Члан 95.

Установе заштите могу међусобно да размењују покретна културна добра која чувају ради образовања целине фондова или збирки.

Установе заштите могу размењивати, уз сагласност централне установе заштите, покретна културна добра и са другим правним, иодносно физичким лицима, ако културна добра која се размењују имајуу приближно исту материјалну вредност.

3. Експропријација и административни пренос културних добара

Члан 96.

Експропријација непокретног културног добра, односно административни пренос културног добра у државној својини са једног на друго правно лице, може се вршити:

1. ако сопственик, односно корисник нема могућности или интереса да обезбеди провођење мера заштите, па прети опасност да културно добро буде уништено,
2. ако се на други начин не могу обављати археолошка ископавања и провести мере техничке заштите на културном добру,
3. ако се на други начин не може да обезбеди доступност јавности културног добра од изузетног, односно од великог значаја.

Општи интерес за експропријацију, односно административни пренос културног добра у смислу става 1. овог члана утврђује Влада Републике Српске.

IX – ГАРАНЦИЈЕ ЗА ИНОСТРАНЕ ИЗЛОЖБЕ

Члан 97.

Република Српска може дати гаранцију за експонате одређених иностраних изложби које се приређују на територији Републике Српске, које имају посебну културну и уметничку вредност, ако су испуњени услови утврђени овим законом.

Влада Републике Српске одређује за које ће се изложбе дати гаранција у смислу претходног става.

Гаранција се односи на експонате одређених иностраних изложби које имају посебну културну и уметничку вредност и за које страна држава, односно сопственик условљава излагање експоната давањем гаранције.

Гаранција се даје и када би због високе декларисане вредности експоната трошкови осигурања били изузетно велики, а страна држава, односно сопственик експоната прихвата гаранцију уместо осигурања.

Гаранција се даје за време од преузимања до враћања експоната стрној држави, односно сопственику или другом овлашћеном лицу.

Члан 98.

Гаранција из овог закона може се дати под условом да је установа заштите, односно друга организација која приређује изложбу (у даљем тексту: организатор) обезбедила следеће организационе, стручне, техничке и друге услове за заштиту експоната:

1. непрекидну физичку заштиту експоната од момента преузимања до момента враћања,
2. објекте и просторије у којима се експонати излажу обезбеђене од свих врста ризика који могу угрозити безбедност изложених експоната,
3. конзерваторе и друге потребне стручњаке за заштиту експоната,
4. одговарајући систем сигнализације који доприноси безбедности експоната,
5. друге услове уговорене са страним партнером.

Министарство образовања, науке и културе утврђује да ли су испуњени услови из става 1. тач. 3, 4. и 6. овог члана, а Министарство унутрашњих послова утврђује да ли су испуњени услови из става 1. тач. 2. и 5. овог члана, и то за сваку изложбу за коју се даје гаранција.

Члан 99.

Гаранцијом из члана 97. овог закона Република Српска обавезује се да ће до износа декларисане вредности експоната, надокнадити штету која би настала у случају оштећења, уништења или нестанка експоната, ако ту штету не надокнади организатор.

Исправе о гаранцији из овог закона издаје Министарство финансија.

Члан 100.

За време трајања изложбе Министарство образовања, науке и културе врши надзор у погледу испуњавања услова из члана 98. став. 1. тач. 3, 4. и 6. овог закона, а Министарство унутрашњих послова врши надзор у погледу испуњавања услова из члана 98. став 1. тач. 1, 2. и 5. овог закона.

Уколико се у току трајања изложбе установи да није испуњен неки од услова из члана 98. став 1. овог закона, орган кји је надлежан за испуњеност тог услова може наредити затварање изложбе.

X – НАЧИН ФИНАНСИРАЊА

Члан 101.

Средства за провођење мера техничке заштите на непокретним и покретним културним добрима од изузетног и од великог значаја обезбеђују се у буџету Републике Српске.

Средства из буџета Републике Српске за немене из претходног става преносе се Заводу, односно његовим подручним јединицама, Архиву Републике Српске и централним установама заштите.

Члан 102.

Захтев за пренос средстава за намене из става 1. претходног члана подноси се Министарству финансија.

Уз захтев се прилаже:

1. акт о утврђивању културног добра од изузетног, односно од великог значаја,
2. пројектна документација, односно елаборат за покретно културно добро, са трошковником и динамиком провођења мера техничке заштите.

Члан 103.

Средства за провођење мера техничке заштите на осталим непокретним и покретним културним добрима обезбеђују се у буџету општине на чијем се подручју налази то добро.

Средства из буџета општине за намене из претходног става преносе се установи заштите којој је поверено чување културног добра.

Члан 104.

Захтев за пренос средстава за немене из става 1. претходног члана подноси се општинском органу управе надлећном за послове финансија.

Уз захтев се прилажу одговарајући документи, сходно члану 102. став 1. овог закона.

Члан 105.

Средства за провођење мера техничке заштите и за коришћење непокретних и покретних добара могу се обезбеђивати и из других извора утврђених чланом 10. овог закона.

XI – КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 106.

Новчаном казном од 1.500 до 10.000 динара казниће се за прекршај установа заштите, ако:

1. не предузме мере за заштиту на покретном добру за које се претпоставља да може стећи својство културног добра (члан 26.),
2. не евидентира покретна добра која уживају претходну заштиту (члан 28.),
3. не утврди покретно културно добро од великог значаја (члан 38. став 3.),
4. не достави податке за утврђивање културног добра (чл. 39, 40, 43, 44. и 50.),
5. не врши ревизију осталих покретних културних добара у утврђеном року (члан 46.),
6. не води регистар и централни регистар културних добара за које је надлежна (члан 54. став 1. и члан 55. став 2.),

7. не достави податке за централни регистар у утврђеном року (члан 55. став 3.),

8. не обезбеди стални надзор над добрима која чува и не обезбеди их од пожара, физичко-хемијских и биолошких оштећења и крађе (члан 69. ст. 1. и 2.),

9. излаже културна добра која нису категорисана, обрађена и уписана у регистар (члан 70. став 1.),

10. поступа противно прописаним условима и начину предузимања мера техничке заштите (члан 86.),

11. размењује покретна културна добра без сагласности (члан 95. став 2.),

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 100 до 800 динара и одговорно лице у установи заштите.

Члан 107.

Новчаном казном од 2.000 до 10.000 динара казниће се за прекршај установа заштите, научна и друга установа, предузеће и друго правно лице, ако:

1. поступа супротно одредби члана 32. и одредби члана 33. овог закона,

2. не уступи културно добро ради излагања на међународним и другим значајним повременим изложбама (члан 36. став 1.),

3. уступљено културно добро не врати сопственику у утврђеном року (члан 36. став 2.),

4. поступа супротно одредби члана 37. овог закона,

5. изводи недозвољене радове на заштићеној околини непокретног културног добра (члан 51. став 1. тачка 5.),

6. користи назив, име и лик културног добра у комеријалне сврхе без одобрења (члан 66.),

7. трајно извезе или привремено изнесе у иностранство покретно добро које ужива претходну заштиту и покретно културно добро без сагласности (члан 67. тачка 11. и члан 93.),

8. излаже покретно културно добро од изузетног значаја ван установе заштите без одобрења (члан 70. став 2.),

9. поступа супротно одредби члана 73. овог закона,

10. предузима мере техничке заштите или изводи друге радове на непокретном културном добру супротно одредби члана 74. и одредби члана 77. овог закона,

11. не обустави и привремено не обустави извођење радова (члан 78. ст. 1. и 2.),

12. не обавести у утврђеном року Завод, односно подручну јединицу Завода о завршетку радова на непокретном културном добру (члан 80. став 1.),

13. не води документацију о предузимању мера техничке заштите и извођењу других радова на непокретном културном добру (члан 81.),

14. не прреки не извођење грађевинских и других радова када наиђе на археолошко налазште или археолошке предмете и о томе обавести надлежни орган и не предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен (члан 82. став 1.),

15. поступа супротно одредби члана 83. овог закона,

16. изводи мере техничке заштите противно прописаним условима и начину предузимања мера техничке заштите (члан 86.),

За прекрашај из става 1. овог члана казниће се физичко лице новчаном казном од 300 до 1.000 динара.

Члан 108.

Новчаном казном од 300 до 1.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у Заводу, одннносно у подручној јединици Завода, ако:

1. не предузме мере за заштиту на непокретном добру за које се претпоставља да може стећи својство културног добра (члан 26.),
2. не евидентира непокретна добра која уживају претходну заштиту (члан 28.),
3. не обавести у утврђеном року сопственика и општински орган управе надлежан за послове културе и за урбанизам, стамбено-комуналне послове и просторно планирање о евидентирању непокретног добра (члан 29. став 1.),
4. не истражи, валоризује и предложи у утврђеном року утврђивање непокретности за културно добро (члан 29. став 2.),
5. не одреди да се културно добро преда стараоцу (члан 34. ст. 1. и 2.),
6. поступи супротно одредби члана 36. став 4. овог закона,
7. не изврши коначну валоризацију непокретног културног добра, не утврди мере заштите и не поднесе предлог за доношење акта о утврђивању непокретног културног добра од изузетног, односно од великог значаја (члан 41.),
8. не води регистар и централни регистар културних добара за које је надлежан (члан 54. став 1.),
9. не пропише изглед, садржину и начин стављања ознака на културна добра, по њиховим врстама (члан 54. ста 3.),
10. не утврди услове за предузимање мера техничке заштите и других радова на непокретним културним добрима (члан 75. став 1.),
11. не да сагласност на пројекте и документацију за извођење радова на непокретним културним добрима (члан 76. став 1.),
12. не забрани даље извођење радова и привремено не обустави извођење радова ако се радови изводе без утврђених услова за предузимање мера техничке заштите или без сагласности на пројекат и документацију, односно противно пројекту и документаицји (члан 78. ст. 1. и 2.),
13. не поднесе надлежном органу захтев за рушење, односно за повраћај у првобитно стање објекта (члан 78. став 3. и члан 80. став 4.),
14. не изврши преглед и проверу на лицу места да ли су радови изведени у складу с пројектом и документацијом на које је издата сагласност (члан 80. став 2.),
15. не наложи инвеститору да у одређеном року изведене радове усагласи са пројектом (члан 80. став 4.),
16. не обустави привремено радове ако постоји непосредна опасност оштећења археолошког налазишта или предмета (члан 82. став 2.),
17. не достави у утврђеном оку органу надлежном за припремање просторног, односно урбанистичког плана услове и мере заштите (члан 84. став 2.),
18. не да мишљење о нацртима просторних и урбанистичких планова (члан 84. став 4.),
19. не обавести Владу Републике Српске да просторни и урбанистички планови не садрже услове и мере заштите (члан 84. став 5.),
20. изда одобрење за археолошко ископавање и истраживање археолошког налазишта супротно одредби члана 87. став 3. овог закона,
21. не наложи привремено обустављање радова и не забрани извођење радова, ако се археолошка ископавања и истраживања не обављају у складу са одобрењем (члан 89.).

Члан 109.

Казном затвора до 30 дана или новчаном казном од 300 до 1.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које ван организованог истраживања ископа из земље, односно извади из воде добро које ужива претходну заштиту, ако у року од 24 сата о

томе не обавести Завод, подручну јединицу Завода, или најближу установу заштите и орган унутрашњих послова (члан 27.).

XII – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 110.

Постојеће установе заштите дужне су да ускладе своју организацију и општа акта са одредбама овог закона, у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 111.

Културна добра стављена под заштиту по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона сматрају се заштићеним, док се не изврши њихова евиденција и категоризација по одредбама овог закона.

Члан 112.

Завод, подручне јединице Завода и установе заштите дужни су да, у оквиру своје надлежнсоти, евидентрају добра која уживају претходну заштиту, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Органи и установе из претходног става дужни су да у року од две године од дана евидентирања добара утврде да ли имају својства културних добара и да у том року предложе њихово утврђивање за културна добра.

Члан 113.

Лицима која су положила стручни испит по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона признаје се стручни испит у смислу одредаба овог закона.

Лица која су до дана ступања на снагу овог закона обављала послове заштите културних добара дуже од 10 година, или друге послове најмање 20 година, као и лица која су стекла научни степен магистра или научни степен доктора наука из области заштите културних добара, могу обављати послове заштите без полагања стручног испита.

Члан 114.

У случају проглашења ратног стања, Влада Републике Српске на предлог директора Завода, односно подручне јединце Завода доноси одлуку о мерама заштите ултурних добара од изузетног и од великог значаја.

Одлука из претходног става може се донети и за време трајања непосредне ратне опасности, ако прети оштећење, уништење или отуђење културног добра од изузетног и од великог значаја.

Члан 115.

Установе заштите дужне су да донесу своје планове заштите културних добара којима управљају и која чувају, за време трајања непосредне ратне опасности или ратног стања, у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 116.

Доношењу прописа из чл. 56, 58. и 67. тачка 9. овог закона примењиваће се:

1. Правилник о блжим критеријумима за категоризацију добара културно-историјског и природног наслеђа, као и о поступку за категоризација ("Службени лист СРБиХ", број 29/86),
2. Правилник о вођењу регистра заштићених добара културно-историјског и

природног наслеђа ("Службени лист СРБиХ", број 1/87),

3. Наредба о збрињавању и заштити културних вредности и добара ("Службени гласник Републике Српске", број 13/92).

Члан 117.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о заштити и коришћењу културно-историјског и природног наслеђа ("Службени лист СРБиХ", бр. 20/85 и 12/87), које се односе на клтурно-историјско наслеђе и одредбе Закона о финансирању потреба и интереса друштва у области културе ("Службени гласник СРБиХ" број 39/90), које се односе на заштиту културно-историјског наслеђа).

Члан 118.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Предсједник
Народне скупштине,
Мр Момчило Крајишник, с. р.

Број: 02-605/95
14. јуна 1995. године